

OLIMPIADA NAȚIONALĂ LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
25 martie 2023
Nivelul 1 – clasele a V-a și a VI-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

UN FIU
(fragment)

de Alejandro Palomas

Totul a început în ziua în care domnișoara Sonia a întrebat ceva. Pe ferestre se vedea un soare galben foarte mare, iar frunzele palmierilor se mișcau ca atunci când tata se trezește devreme și-și ia la revedere de la mine făcându-mi cu mâna din poarta școlii; fiind iarnă, tata poartă mănușile verzi.

Domnișoara Sonia s-a ridicat de la masa ei, care, fiind cea a profesorului, este cea mai mare, și a bătut ușor din palme, umplând aerul de praf de cretă. A și tușit puțin. Nazia spune că e din cauza cretei, care-ți usucă gâtul de parcă ai fi înghițit praf, iar uneori, dacă nu bei apă, vomțiți.

— Acum, înainte să ieșiți în recreație, vreau să-mi răspundeți la o întrebare, copii, a zis.

Apoi s-a întors spre tablă, a luat o cretă roșie și a scris cu litere foarte mari:

CE VREAU SĂ MĂ FAC ATUNCI CÂND VOI CREȘTE MARE

Am ridicat imediat mâinile. Toți, până și Javier Aguilar, care n-are decât o mână, fiindcă așa s-a născut, și o mișcă așa prin aer, foarte repede. Domnișoara a clătinat din cap de mai multe ori. Au fost chiar mai multe de cinci.

— În ordine, copii.

Am început cu primul rând și am continuat până la ultimul, acolo unde stau eu. Domnișoara a notat în total:

Trei fotbaliști la echipa Barcelona, doi la echipa Madrid și unul la echipa Manchester

Un Iniesta

Șase Rafa Nadal

Două fotomodele foarte înalte

O prințesă (Nazia)

Un medic bogat

Trei Beyoncé

Un Batman

Un pilot de navă spațială din jocurile video

Doi președinți ai lumii (gemenii Rosón)

O vedetă dintr-acelea care apar seara la televizor

O veterinară de câini mari

O câștigătoare a concursului TV *Next Star*

Un campion mondial la olimpiade

Când mi-a venit rândul, Mateo Narváez a râgâit și toți au râs, dar au tăcut imediat, pentru că domnișoarei nu-i plăceau deloc râgâielile, nici părțurile, și a aplecat din cap și a zis: „Șșșttt, Mateo”, de două ori.

Apoi s-a uitat la mine.

— Guillermo?

Nazia m-a înghionțit cu cotul și a râs, acoperindu-și fața cu mâinile. Mereu își acoperă fața, fiindcă spune că, în Pakistan, dacă fetițele râd tare și cu gura deschisă, nu este frumos și părinții se supără.

— Mie... mie mi-ar plăcea să fiu Mary Poppins, am spus.

Domnișoara și-a pus mâna la gât și am crezut că poate răcise și o durea în gât, dar n-am avut timp să întreb, pentru că imediat a sunat clopoțelul și am început să ne scoatem gustările din ghiozdane, ca să ieșim în curte.

— Guillermo, tu mai rămâi puțin, te rog, a zis. Și apoi: Voi, ceilalți, puteți pleca.

După ce au ieșit cu toții, domnișoara a venit la pupitrul meu și s-a așezat la cel al lui Arturo Salazar, care nu mai vine la ore de dinainte de Crăciun, fiindcă într-o zi ne-am dus în excursie la un muzeu cu multe planete și a căzut pe o scară, rupându-și un picior, cinci dinți și două degete.

— Să vedem, Guillermo, spune-mi de ce ți-ar plăcea să fii Mary Poppins când vei crește mare... a zis.

N-am răspuns, pentru că Nazia, care de multe ori, după-amiaza, se așază la casa de la supermarket alături de mama ei și știe multe lucruri despre oamenii mari, spune că, atunci când clienții încheie fraza așa, cu puncte de suspensie, înseamnă că n-au terminat de vorbit și că trebuie să aștepti, pentru că ei continuă să se gândească.

— N-ai prefera să fii... altceva? a întrebat domnișoara atingându-și alunița pe care o are într-o parte a gurii.

— Nu, domnișoară.

Domnișoara Sonia a pufnit și a zâmbit. Atunci mi-am amintit că mama îmi spusese că, uneori, când persoanele care nu sunt copii tac nu înseamnă că au terminat de vorbit, ci că se opresc ca să nu se înece sau ceva de genul ăsta, acum nu-mi amintesc exact, așa că am tăcut în continuare.

— Și spune-mi, Guillermo, a zis scoțând aerul pe nas ca motanul doamnei Consuelo, care era portăreasă la noi acasă, înainte să ne mutăm în apartamentul unde locuim acum. De ce ți-ar plăcea să fii Mary Poppins?

— Pentru că zboară, domnișoară.

Domnișoara a scos un „hmmm” și apoi s-a scărpinat puțin pe frunte.

— Dar și păsările zboară, nu?

— Da.

— Iar tu nu vrei să fii o pasăre, nu-i așa? a zis.

— Nu.

— De ce nu?

— Păi... dacă aș fi o pasăre, n-aș mai putea fi Mary Poppins.

Domnișoara a pufnit din nou și, fiindcă n-a mai spus nimic, am rămas din nou tăcuți, mai mult timp. Apoi a strâmbat din gură, așa cum face tata uneori, și și-a dres vocea.

— Și spune-mi, a zis, din ce alte motive ți-ar plăcea să fii Mary Poppins?

— Păi... pentru că are o umbrelă vorbitoare și o valiză veche din care ies multe piese de mobilier... și puteri pentru ca sertarele să se aranjeze singure... și pentru că, atunci când nu muncește, trăiește în cer, dar se mai scufundă și în mare, cu peștii și caracatițele.

— În cer?

— Da.

Domnișoara a închis ochii încetitor, apoi mi-a ciufulit părul destul de mult.

— Guille, a spus, tu știi că Mary Poppins este... fermecată, nu-i așa?

— Desigur.

— Vreau să spun că nu este ca noi.

— Da.

— Ceea ce vreau să-ți spun este că Mary Poppins este un personaj fictiv, ca Superman, sau ca Harry Potter, sau Matilda... sau Buretele Bob. Adică există, dar nu există, înțelegi?

— Nu.

— Adică nu sunt ca noi, pentru că există doar în povești, a spus adăugând: Sau, ceea ce este același lucru, nu-i putem atinge pentru că sunt... inventați.

— Mary Poppins chiar există.

— A, da?

— Da.

M-a privit și a zâmbit ușor.

— Și unde este?

— Acum nu știu, dar trăiește în Londra, pentru că acolo se vorbește engleză. Eu am cunoscut-o. În august, când am avut zilele libere de Sfânta Maria, mama și tata m-au dus să o văd. Locuia într-un teatru cu animalele ei și cânta. Iar când spectacolul s-a încheiat și toată lumea a plecat, ne-a lăsat să intrăm în camera ei și mi-a povestit fel de fel de lucruri.

Domnișoara și-a atins alunița.

— Aha! Ce fel de lucruri?

— E secret, domnișoară.

Atunci a sunat clopoțelul, care a anunțat că trecuse deja jumătate din recreație, și domnișoara s-a uitat din nou la ceasul cel mare care atârna deasupra tablei.

— Aha! a spus.

Apoi a tăcut, ca și cum s-ar fi gândit la ceva serios, după care s-a întors cu spatele.

— Bine, acum du-te în curte. Sper să ai timp să-ți mănânci sandviciul.
În timp ce îmi puneam cărțile în sertar și scoteam sandviciul din ghiozdan, ea s-a dus la catedră, s-a așezat și a început să scrie ceva în carnetul său, iar eu am ieșit pe coridor.
Nazia mă aștepta în fața chiuvetelor. Când am ajuns, mi-a întins mâna și mi-a zis:
— De ce ai întârziat așa de mult?
— Fără motiv.
— Te-a pedepsit domnișoara?
— Nu.
— Ah!
Și-a dat puțin la o parte vălul roz de pe cap și a băut puțin suc.
Apoi a spus:
— Haide, vino. Vreau să-ți arăt ceva.

Traducere din limba spaniolă de Lingua Connexion

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. La întrebarea domnișoarei Sonia răspund:

- a. 14 elevi;
- b. 25 de elevi;
- c. 28 de elevi;
- d. 29 de elevi.

2. Locul lui Guillermo este:

- a. în primul rând;
- b. în al doilea rând;
- c. în penultimul rând;
- d. în ultimul rând.

3. Guillermo vrea să devină Mary Poppins, deoarece aceasta:

- a. are o valiză vorbitoare cu diverse obiecte;
- b. poate face ca dulapurile să se aranjeze singure;
- c. trăiește în cer atunci când nu muncește;
- d. trăiește în același timp în cer și în mare.

4. A doua oară, clopoțelul a sunat pentru a anunța:

- a. finalul recreației;
- b. începutul orelor;
- c. jumătatea recreației;
- d. sfârșitul orelor.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos.

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Copiii s-au oprit imediat din răs.
- 2. Copiii se pregătesc să iasă în pauză.
- 3. Domnișoara Sonia pufnește pentru a doua oară.
- 4. Domnișoara Sonia scrie pe tablă un enunț.
- 5. Guillermo este așteptat de Nazia în fața chiuvetelor.
- 6. Guillermo își amintește de explicația mamei sale.
- 7. Guillermo recunoaște că nu vrea să fie pasăre.
- 8. Guillermo refuză să divulge ceea ce i-a povestit Mary Poppins.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Notează locul de muncă al mamei Naziei.
2. Precizează o particularitate fizică a domnișoarei Sonia.
3. Prezintă o prejudecată specifică mediului cultural din care provine Nazia.
4. Explică motivul pentru care Guillermo nu este convins de argumentele domnișoarei Sonia, referitoare la caracterul fictiv al lui Mary Poppins.

D. (12 puncte)

Doi elevi, care au citit textul dat, discută între ei.

— Cred că, în lumea reală, copiii nu își aleg modelele dintre vedete.

— Eu, dimpotrivă, cred că da.

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri care să reprezinte punctul tău de vedere motivat, referitor la subiectul discuției dintre cei doi, valorificând fragmentul extras din *Un fiu* de Alejandro Palomas.

SUBIECTUL al II-lea

(20 de puncte)

CE ESTE ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ?

Dr. Maggie Aderin-Pocock
specialistă în astronaucică

Auzim tot timpul vorbindu-se despre încălzirea globală sau despre schimbările climatice. În calitate de specialistă în astronaucică, contribui la producerea de mașini care ne ajută să înțelegem toate aceste schimbări. Însă dacă analizăm istoria, putem observa că mereu clima planetei noastre a fost în schimbare, de la ere glaciare la secetă și valuri de căldură. Prin urmare de ce suntem atât de îngrijorați acum?

Problema schimbărilor climatice din prezent este că au loc foarte repede, mai repede decât s-a întâmplat vreodată până acum. Mai mult, clima nu se schimbă din cauza unor fenomene naturale [...]. Clima se schimbă cu repeziune din cauza activităților oamenilor. Pe măsură ce progresăm pe plan tehnologic, avem nevoie de tot mai multă energie pentru numeroasele mașinării pe care le construim: automobile, avioane și computere. Fetita mea nu are decât doi ani și deja folosește iPad-ul meu, deci devenim consumatori de energie de foarte tineri.

Pentru a obține mai multă energie, ardem și mai mulți combustibili fosili, precum petrolul, pentru mașinile noastre, sau cărbune și gaze naturale, pentru energia electrică. Însă, odată cu energia se produc și „gazele cu efect de seră”, cum este dioxidul de carbon. Aceste gaze rămân în atmosfera planetei noastre și rețin căldura soarelui, producând schimbări climatice și crescând temperatura generală a Pământului. Poate nu ni se pare atât de grav, dar temperaturile tot mai mari duc la inundații, secetă și mari pagube în viața oamenilor din lumea întreaga.

Putem face ceva? E adevărat că această problemă îi afectează pe toți locuitorii planetei. Însă cu toții putem lua anumite măsuri care vor conta mult.

Să economisim energie. Clima se schimbă datorită cererii tot mai mari de energie. Așa că va fi foarte important să economisim cât mai multă. De exemplu, putem stinge becurile atunci când nu avem nevoie de ele, să dăm caloriferele mai încet când nu mai avem nevoie de căldură și să folosim becuri economice.

Să reciclăm pe cât posibil. Pentru realizarea materialelor precum cartonul, sticla sau plasticul se consumă multă energie. Putem refolosi materialele deja existente reciclându-le și economisind astfel o parte din acea energie.

Să consumăm produse locale. Dacă importăm alimente din alte țări se consumă multă energie pentru a fi transportate până la noi. Consumând alimente produse la noi în țară, reducem energia necesară pentru transport. E destul de greu, știu. Îmi plac la nebunie bananele, care la mine în țară nu cresc. De aceea, mă străduiesc să mănânc mai puține.

Spune-le și altora. Aceasta este o problemă mondială. Cu cât se implică mai mulți oameni, cu atât este mai bine. Cu toții putem face ceva pentru a schimba situația.

Traducere din limba engleză de Mihaela-Elena Balint

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, valorificând textul dat.

1. Numește un tip de combustibil fosil, folosit pentru a produce energie.
2. Precizează un fenomen extrem, generat de creșterea temperaturii generale a Pământului.
3. Menționează o modalitate prin care energia poate fi economisită.
4. Explică motivul pentru care schimbările climatice provoacă îngrijorare, deși nu reprezintă un fenomen nou.

B. (12 puncte)

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, în care să îi convingi pe colegii de clasă să se implice într-o activitate de conștientizare a importanței protejării mediului.

În textul tău, vei folosi cuvinte/grupuri de cuvinte specifice unui text al cărui scop este de a convinge, valorificând și experiența ta personală.

SUBIECTUL al III-lea

(10 puncte)

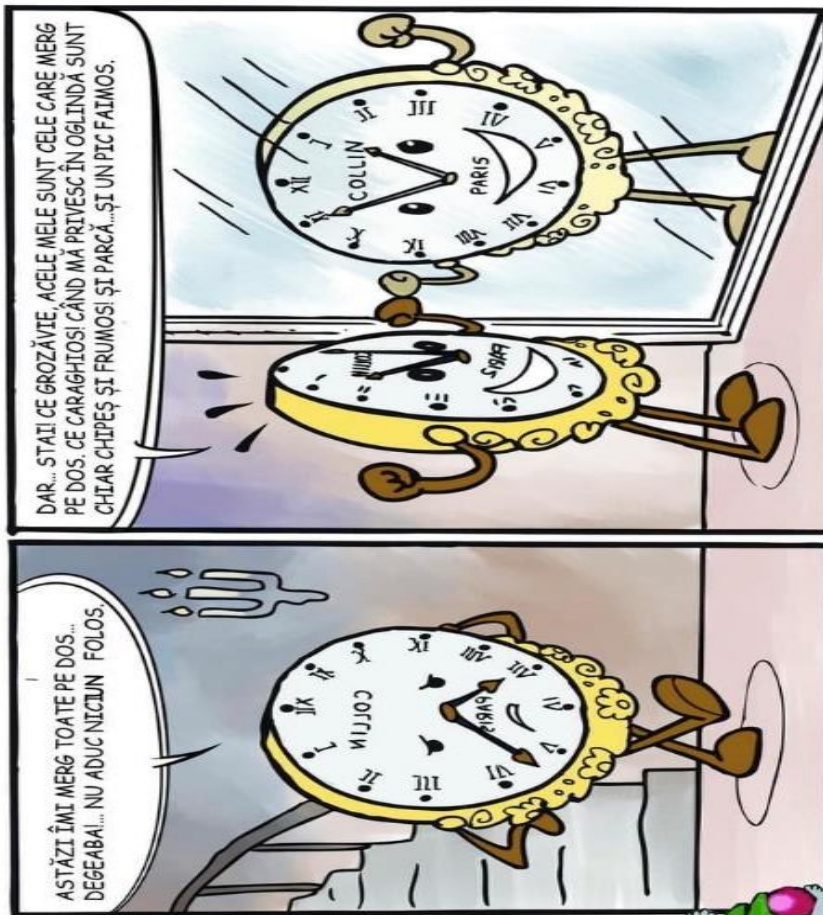
(Se vor acorda câte 2 puncte pentru cerințele 1 și 2, respectiv 6 puncte pentru cerința 3.)

Răspunde la cerințele formulate mai jos, referitoare la textul multimodal.

1. Menționează, într-un enunț, numele complet al autorului benzii desenate.
2. Prezintă în ce constă caracterul deosebit al ceasului Collin de la Palatul Suțu, valorificând cele două viniete.
3. Explică, într-un text de cel mult 10 rânduri, relația dintre poziția acelor ceasornicului din banda desenată și starea sufletească a acestuia, referindu-te la fiecare dintre cele două viniete.

CEASUL DE LA PALATUL SUȚU

Într-o zi de iarnă, la Palatul Suțu s-a întâmplat ceva cu totul neașteptat. Obiectele au început să prindă rând pe rând viață și să facă lucruri hazlii. Întâ ce i s-a întâmplat, de pildă, Ceasului Collin.

TEXT DE VERONICA LECA

BANDĂ DESENATĂ DE MIHAI I. GRĂJDEANU

"Muzeul Animat"

Povești în benzi desenate

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, vă invităm să urmăriți primul episod din seria de benzi desenate „Muzeul Animat”.

Protagonistul este ceasul Collin de la de la Muzeul Municipiului București - Palatul Suțu. Autorul Grăjdeanu Mihai Ionuț îi dă viață, transpunându-l în bandă desenată, cu texte semnate de Veronica Leca.

